

PLAN PRAC ZWIĄZANYCH Z PRZENIESIENIEM DZWONNICY W BORZYTUCHOMIU

Fot. 1. Kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa w Borzytuchomiu wraz z dzwonnica.

PRZEMYSŁAW ŁUGOWSKI, SŁUPSK 2022

Dzwonnica w Borzytuchomiu składa się z dwóch dzwonów, dzwon mniejszy został odlany w 1455 roku, a dzwon większy powstał w 1487 roku.

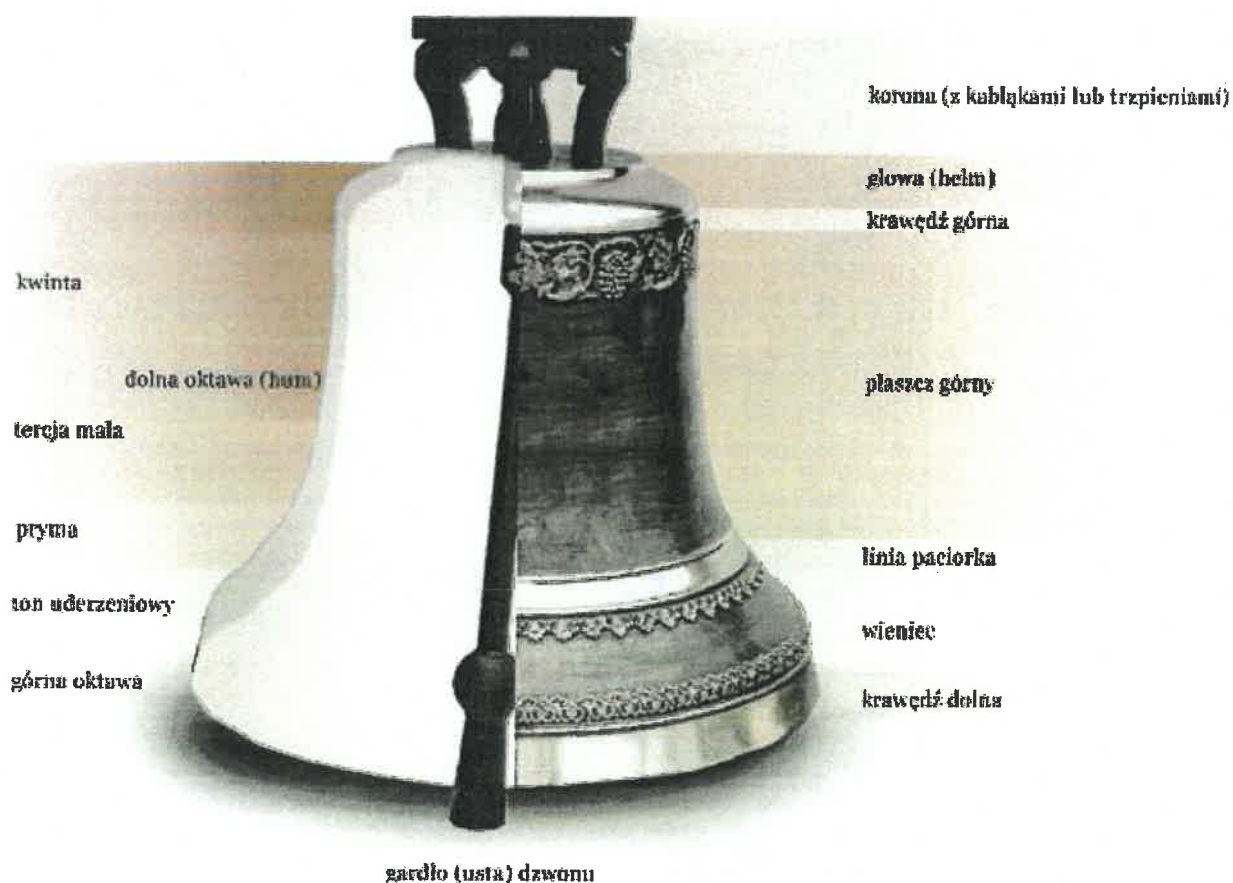

Fot. 2. Dzwonnica Borzytuchom.

I. KOLEJNOŚĆ ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZENIESIENIEM DZWONNICY

1. Ustalenie nowego miejsca ustanowienia dzwonnicy.
2. Wykonanie nowej płyty fundamentowej pod dzwonnice.
3. Demontaż i odpowiednie zabezpieczenie instalacji elektrycznej napędu dzwonnicy.
4. Owinięcie dzwonów tkaniną zabezpieczającą – począwszy od głowy dzwonu tj. hełmu, poprzez krawędź górną, płaszcz górny i wieniec, aż po krawędź dolną. Należy też dokładnie owinać i zabezpieczyć serce dzwonu (fot. 3).

5. Demontaż konstrukcji ścian i zadaszenia dzwonnicy. Szczególną uwagę należy zwrócić na konstrukcję wewnętrzną, na której wiszą dzwony. Nie można dopuścić do jej uszkodzenia.
6. Demontaż dzwonów z wykorzystaniem podnośnika hydraulicznego.
7. Rozdzielenie konstrukcji drewnianej ze stalowym zawieszem dzwonów, następnie demontaż konstrukcji.
8. Ponowne zawieszenie dzwonów wraz z montażem elementów napędu.
9. Odtworzenie konstrukcji ścian i zadaszenia dzwonnicy.

Fot. 3. Serce dzwonu.

II. ZALECENIA ZWIĄZANE Z DEMONTAŻEM DZWONNICY

1. Mechanizm napędzający dzwony.

Demontaż mechanizmu napędzającego dzwony następuje w kolejności:

- silniki elektryczne,
- instalacja elektryczna,
- pasy naciągowe,
- półkola napędowe (fot. 4).

Fot. 4. Półkola napędowe.

2. Śruby mocujące dzwony.

Na każdej stronie mocowania dzwonu znajdują się po trzy śruby, łącznie 6 śrub, które zaznaczono czerwonymi punktami (fot. 5). Śruby te spinają konstrukcję drewnianą dzwonnicy z metalowym zawieszem dzwonów. Drugi dzwon umocowany jest w ten sam sposób.

Fot. 5. Śruby mocujące dzwon.

Demontaż należy rozpocząć od wstępnego poluzowania śrub i nakrętek. Następnie przed dalszymi pracami mającymi na celu wybicie śrub (6 sztuk na każdy dzwon) konieczne jest ustawienie podnośnika hydraulicznego lub wózka widłowego. Parametry podnośnika muszą pozwalać na utrzymanie ciężaru dzwonu. Górna belka stalowa, na której wisi dzwon musi być dodatkowo spięta pasami zabezpieczającymi, aby uniemożliwić ewentualne zsunięcie się dzwonu z podnośnika.

Po wykonaniu cyklu prac zabezpieczających i po właściwym ustawieniu podnośnika oraz spięcia podnośnika z belką zawiesia dzwonu można przystąpić do wybicia śrub (po wcześniejszym poluzowaniu) łączących konstrukcję.

3. Zawiesie dzwonu.

Rozdzielenie konstrukcji drewnianej i stalowego zawiesia dzwonu. Odstawienie dzwonu na specjalnie przygotowana paletę, która uwzględnia formę dzwonu oraz jego masę. Istotne jest by serce dzwonu (wcześniej odpowiednio zabezpieczone) wisiało swobodnie i nie zapierało się o konstrukcję palety, powodując naprężenia lub uszkodzenia dzwonu.

UWAGA: w przypadku pozostawienia dzwonu z zawiesiem w formie spiętej, paleta powinna mieć stojaki podtrzymujące zawiesie dzwonu.

Po demontażu i odstawieniu dzwonów należy zabezpieczyć je w miejscu składowania na czas wykonania dalszych prac.

4. Demontaż konstrukcji drewnianej.

Kolejny etap prac obejmuje demontaż konstrukcji drewnianej, która zostanie przeniesiona na nową płytę fundamentową. Podczas demontażu należy dokonać przeglądu stanu technicznego belek. W razie ewentualnego stwierdzenia uszkodzenia belek konstrukcyjnych konieczna może okazać się ich wymiana. Następnie konstrukcja drewniana zostaje zamontowana na nowej płycie fundamentowej.

III. ZALECENIA ZWIĄZANE Z PONOWNYM MONTAŻEM DZWONNICY

1. Zawieszenie dzwonów na konstrukcji drewnianej.

Zawieszenie dzwonów na konstrukcji drewnianej wymaga ponownego wykorzystania podnośnika. Podczas tego zabiegu również należy pamiętać o dodatkowym zabezpieczeniu pasami, które uchroni przed ewentualnym zsunięciem się dzwonu z podnośnika. Po ostrożnym postawieniu dzwonów na konstrukcji drewnianej następuje ponowne jej spięcie z metalowym zawiesiem dzwonu. Dopiero po wstępnym podkręceniu wszystkich śrub spinających, można odpiąć pasy zabezpieczające i odstawić podnośnik. Należy dokręcić śruby.

Następnie można przystąpić do montażu elementów napędzających dzwony:

- półkola napędowe,
- pasy naciągowe,
- silniki elektryczne,

- instalacje wewnętrzne dzwonnicy.

2. Odtworzenie konstrukcji ścian i zadaszenia dzwonnicy.

Kolejnym etapem jest odtworzenie konstrukcji ścian i zadaszenia. Ściany i zadaszenie dzwonnicy mają być odtworzone w takiej samej formie, jak wyglądają obecnie. Sugeruje się także by pokrycie dachu dzwonnicy nawiązywało do pokrycia dachu Kościoła – dachówka.

Po zakończeniu wszystkich omówionych prac następuje doprowadzenie i podłączenie instalacji elektrycznej z instalacją wewnętrzną dzwonnicy.

UWAGA: przy pracach zalecany jest bezpośredni nadzór konserwatorski. Wszelkie prace przy dzwonach muszą być wykonywane z zachowaniem należytej ostrożności i staranności. Dodatkowo trzeba zwrócić szczególną uwagę na istniejące uszkodzenia w koronie dzwonu z kabłąkami.

